

Verslag Ronde Tafel Duurzaam Inkopen in de Zorg

Keteninnovatieprogramma Zorgeloos Afval & NEVI

**NEDERLAND
CIRCULAIR!**

Utrecht, 29 juni 2016

Inhoud

Introductie	3
Zij waren erbij!	4
Duurzaam inkopen	6
Pilot: Circulair labelen	10
MVO-voorwaarden NEVI	18
Pilot: Circulair Inkopen	22
Contact	28

Verlag Ronde Tafel Duurzaam Inkopen in de Zorg

Dit is het verslag van de ronde tafel Duurzaam Inkopen in de Zorg die op 29 juni 2016 werd georganiseerd door het Keteninnovatieprogramma Zorgeloos Afval, in samenwerking met de NEVI. De bijeenkomst vond plaats in het UMC Utrecht.

Doel van deze netwerkbijeenkomst was:

- Kennis geven over en synergie versterken tussen verschillende trajecten rondom duurzaam inkopen in de zorg.
- Inventariseren draagvlak, plannen en intenties van de deelnemende partijen.
- Verkennen mogelijkheden en maken afspraken voor concrete pilotprojecten rondom duurzaam inkopen in 2016.

In dit verslag vindt u een samenvatting van de highlights. Veel leesplezier!

Als we echt naar zero waste willen gaan, moeten we nu grote stappen gaan zetten.

Zij waren erbij!

- Baxter BV
- Brabant Zorg
- Circle Economy
- Coppa
- Handelshuis Atlantis
- ICOVA BV
- Intrakoop
- Johnson & Johnson
- Medline
- MVO Nederland
- NEVI
- NEFEMED
- Optimal Planet
- Rijnstate
- RIVM
- SCA
- Tergooi
- UMC Utrecht
- Van Houtum
- VUmc

Welkom

Transitiemanager Jolein Baidenmann heette iedereen welkom. Zij sprak over het belang van deze ronde tafel en de rol van alle partijen in de zorgketen die gezamenlijk aan tafel zaten. De zorgsector in Nederland koopt gezamenlijk voor zo'n 24 miljard per jaar in en heeft daarom de potentie om een grote rol te spelen in het verduurzamen van Nederland. Deze tafel richt zich specifiek op het inkopen van zorg specifieke middelen.

Doel voor vandaag was:

- Te inventariseren welke trajecten er al lopen rondom duurzaam en circulair inkopen in de zorg, zodat we niet het wiel opnieuw uitvinden en van elkaar kunnen leren.
- Afstemming waar mogelijk voor vervolgtrajecten, waarbij schaal en samenwerking belangrijke factoren zijn.
- Inventariseren waar partijen behoefte aan hebben, 'temperatuur meten' en checken wie geïnteresseerd is in welke samenwerking.

Wegwijzer
Circulair
Inkopen

Green Deal
Circulair
Inkopen

Keteninnovatie
programma
Zorgeloos Afval

Pianoo
(expertise
centrum
aanbesteden)

Green Deal NL
op weg naar
Duurzame Zorg

Milieu
thermometer van
Milieuplatform
Zorg

Brief over
Zorginkoop van
NZA

Methodes: LCA,
footprint, MVO/
CO2
prestatieladder

Duurzaam Inkopen in de zorg Wat bestaat er al?

Ezra Ricker, adviseur van het Rijnstate Ziekenhuis en projectcoördinator van de pilot Duurzaam Inkopen gaf een update over het pilotproject. Hij stelde dat de zorgsector achterloopt ten opzichte van andere sectoren. Op dit moment zijn er al verschillende projecten en handvatten op het gebied van duurzaam/circulair inkopen.

“Jullie moeten de ambassadeurs worden binnen jullie organisaties.”

Bestaande trajecten in de zorg

Bedrijfskleding

RadboudUMC

Pharmafilter

Reinier de Graaf

Energie

Lievensberg Ziekenhuis

At your request

Gelderse Vallei Ede

Duurzaam Inkopen in de zorg

Wat zijn de belangrijkste vragen?

- Hoe bereik je de grootste milieu impact?
- Hoe zorgen we dat we meer lange termijn terugverdientijden kunnen gebruiken?
- Hoe zorgen we voor voldoende schaal en samenwerking aan de inkoopkant?
- Waar werken we mee: vaste criteria, een overlegsysteem of best value procurement?
- Hoe krijg je gebruikers mee met nieuwe producten?
- Spreken we over mvo, duurzaam of circulair?

“Is het mogelijk om naast milieu impact ook te kijken naar de sociale impact in Nederland en andere delen van de wereld?”

Duurzaam Inkopen in de zorg

Wat mist er nog?

Anne Marie van de Berg, Senior Inkoper voor het UMC Utrecht, gaf aan dat zij binnen de Green Deal Circulair Inkopen bezig zijn met het inkopen van meubilair. Tevens gaan ze volgend jaar beginnen met het inkopen van bedrijfskleding en gaan ze aan de slag met afval. Als er geïnteresseerde partijen zijn, wil ze graag kijken naar een mogelijke samenwerking.

Heb je ideeën voor samenwerking?
Neem dan contact op met Anne Marie van de Berg:
a.m.l.vandenberg-6@umcutrecht.nl

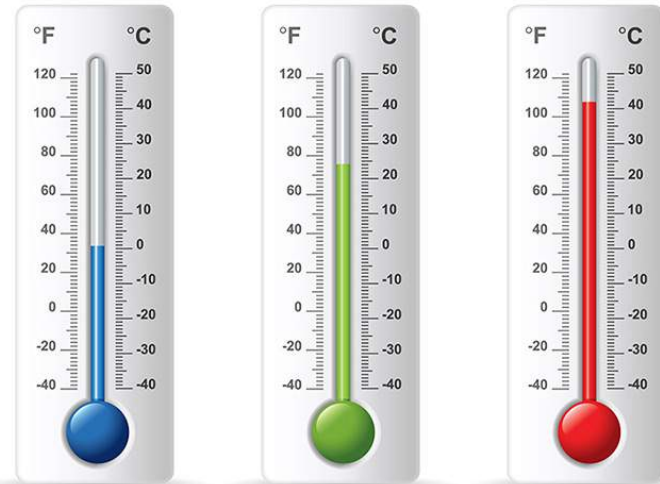
Pilot Circulair Labelen

Circulair labelen van producten

Richard van Batenburg, Sales manager Icova, projectcoördinator van de pilot Circulaire labeling, legt het concept van de pilot uit en wil graag de 'temperatuur meten' over het enthousiasme bij anderen om hier aan mee te werken.

Doel vandaag:

1. Peilen haalbaarheid systeem bij inkoop
2. Is dit door de hele zorgsector te implementeren?
3. Of moet het wetgeving worden?
4. Wie wil meedoen?

Pilot Circulair Labelen Concept

Bestaand Energielabel

Bestaand Verwijderingsbijdrage

“Het circulair label is een beetje een combinatie van het energielabel en de verwijderingsbijdrage.”

Idee Circulair label

Klasse A: Goede recycling : Geen toeslag op product

Klasse B: Matige recycling : Bepaalde toeslag op product

Klasse C: Slechte recycling : Hoge toeslag op product

Klasse: Onafhankelijk research instituut bepaalt klasse Circulair label

Pilot Circulair Labelen

Concept

Doel productlabeling:

1. Verhoogt recycling van producten en grondstoffen.
2. Geeft de inkoper handvatten voor beslissing.
3. Geeft (kleinere) zorghuizen handvatten voor beslissing.
4. Geeft de producent ondersteuning voor circulaire ontwikkeling.
5. Geeft de grondstoffenrotonde handvatten voor ontwikkeling.

Het eerste idee is dat producten worden gelabeld op recyclebaarheid en duurzame productie. Een product dat slecht te recyclen is (klasse C), wordt een boete gegeven. Het geld dat vrijkomt door deze boetes wordt beheerd door een onafhankelijk onderzoeksinstituut in een fonds. Het fonds geeft op aanvraag ondersteuning aan producenten die klasse A producten (willen) ontwikkelen of aan de grondstoffenrotonde zodat afval beter kan worden gescheiden. Uiteindelijk is het de bedoeling dat klasse A producten goedkoper worden, zodat zorginstellingen hier ook meer voor gaan kiezen.

Ultiem doel: Alle producten Klasse A = Optimaal Duurzaam

Pilot Circulair Labelen

Concept

De toeslag

De toeslag die wordt gegeven bij het hebben van een klasse C product wordt primair betaald door de leverancier. Of de leverancier dit doorberekent in de prijs is aan de leverancier zelf.

Aantal artikelen

Iedereen die zich niet aanmeldt voor een label, krijgt een C classificering, hierdoor ontstaat automatische dwang om het label aan te vragen. Echter heeft het aller kleinste ziekenhuis in Nederland zo'n 60.000 verschillende artikelen, de vraag ontstaat of het implementeren van het label dan wel gaat werken. Het doel is dan ook niet om het label in één keer te implementeren.

Pilot Circulair Labelen

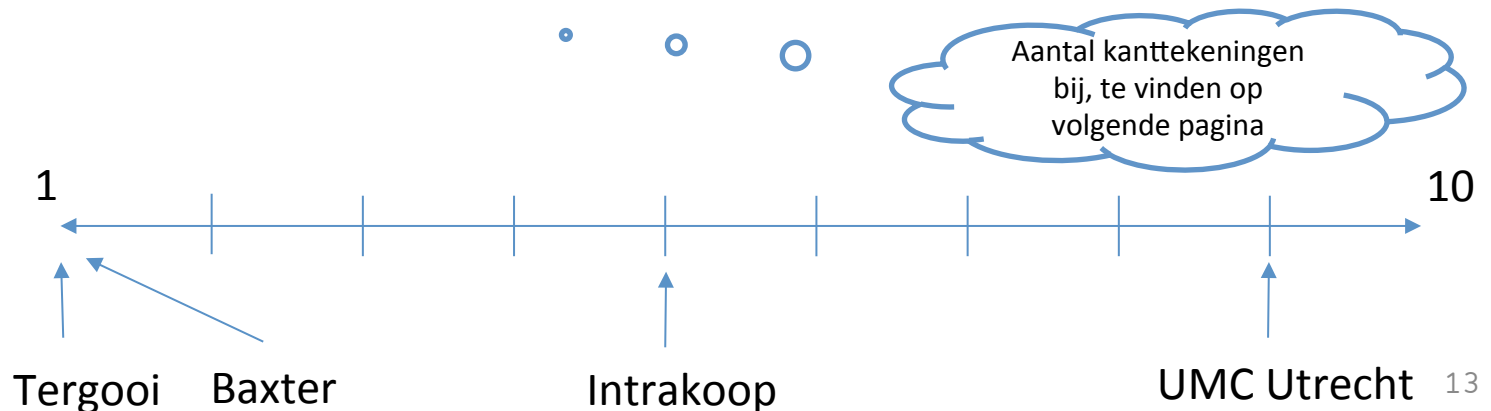
Concept

Industrie

Bij het invoeren van een circulair label moet er draagvlak zijn bij de producenten, maar hier is wel dialoog voor nodig. Ook afvalverwerkers merken dat ze dialoog missen met de leverancier. De industrie moet bij de invoering van het label betrokken worden, er moet gekeken worden wat de mogelijkheden zijn en er moet transparantie zijn in wat het gaat kosten. Tevens is het belangrijk om wet en regelgeving mee te nemen in het proces, hier lopen veel producenten tegenaan.

Worsteling

Aan de ene kant heb je de complexiteit in z'n geheel. Is iets recyclebaar? Is iets herbruikbaar? Wat is meer of minder circulair? De vraag is waar de aanwezigen voor zouden willen gaan, een circulair label (1) of de complexiteit van een grondstoffenpaspoort (10).

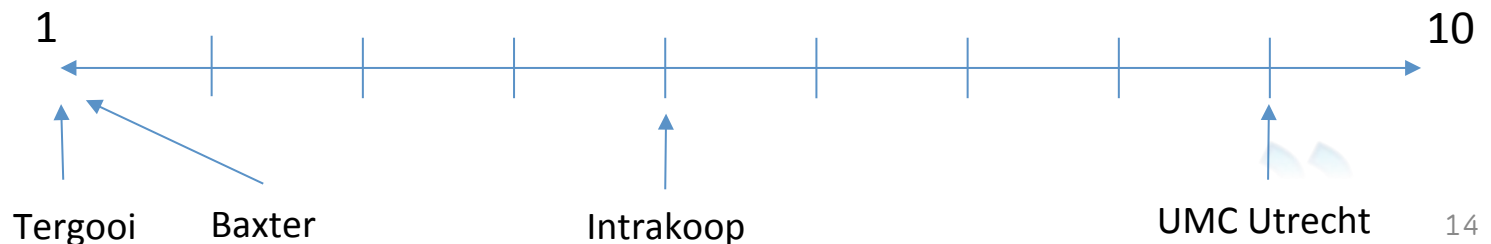

Pilot Circulair Labelen Concept

Kanttekeningen

- Er moet eerst bepaald worden welke grondstoffen in een product zitten, pas dan kun je het gaan scheiden, anders wordt het heel complex.
- Per zorginstelling is het verschillend waar ze zich op de lijn bevinden: sommige inkoopafdelingen gaan meer richting de 9, andere zorginstellingen hebben een facilitair manager die meer richting de 1 gaat.
- Het einddoel moet een 9 zijn volgens de producenten, maar het begint op een 1.

“De inkoopafdeling moet ook betrokken worden bij de grondstoffenrotonde.”

Pilot Circulair Labelen Concept

De precieze methodiek moet nog verder ontwikkeld worden. Richard zou hiervoor graag samen met andere partijen optrekken.

Organisaties die mee willen denken:

- Intrakoop
- Optimal Planet
- Baxter
- Brabant Zorg
- Medline

Afgesproken wordt dat na de zomer een nieuwe bijeenkomst wordt georganiseerd om het concept verder uit te diepen.

MVO-voorwaarden NEVI

Ezra Ricker, adviseur van Rijnstate Ziekenhuis en projectcoördinator van het NEVI-traject legt uit wat het idee is achter een speciale MVO Module bij de NEVI.

Doel:

1. Open gesprek voeren over wat haalbare voorwaarden zijn.
2. Wat willen wij wel opnemen en wat niet?
3. Wat heeft de hoogste prioriteit?
4. Vaststellen wie mee wil denken aan een vervolg.

Mogelijke onderdelen

- Social return on investment (SROI)
- Sociale voorwaarden
- Circulair
- Biobased
- Maatschappelijk betrokken ondernemen (MBO)

MVO-Voorwaarden

Het idee om MVO-voorwaarden op te stellen is vooral bedacht voor (kleinere) Zorgorganisaties die nog niet met duurzaamheid bezig zijn. Naast het feit dat er een handvol koplopers al heel ver zijn met (eigen) principes voor duurzaam inkopen, zijn er op dit moment ook nog veel inkopers bewust onbekwaam, in plaats van onbewust onbekwaam. Door generieke (basale) prestatie-eisen op te nemen in de voorwaarden worden ook deze partijen gedwongen worden om meer MVO te gaan denken. Zo kan je een grote impact creëren. MVO is goed, maar het mag de bedrijfsvoering niet teveel raken is op dit moment de gedachte.

Opschaling

Tijdens de discussie blijkt dat de groep nog niet overtuigd is van het opstellen van algemene voorwaarden, omdat in het verleden is gebleken dat het opstellen van voorwaarden veel tijd in beslag neemt. De angst werd uitgesproken dat een dergelijk traject zou leiden tot 5 jaar praten en uiteindelijk niks doen. De NEVI heeft binnen een jaar de AIVG herzien en gelooft dat dit ook zou moeten kunnen met het leggen van een bodem voor MVO-voorwaarden die toepasbaar zijn. Er zou gestart kunnen worden met een inspanningsverplichting en dan opschalen naar prestatieverplichtingen in de loop van de jaren.

“Er is een hele grote groep inkopers in de zorg die onbewust onbekwaam zijn.”

Circulariteit opnemen in de voorwaarden?

Op dit moment zijn de vragen nog heel sterk gericht op het product en niet op het proces: de modellen die nu ontwikkeld worden stellen voornamelijk vragen aan leveranciers, daarop wordt gescoord en beoordeeld. De hoeveelheid werk om open vragen te verwerken is echter heel bewerkelijk. Als instellingen zelf initiatief ondernemen, bijvoorbeeld door voorwaarden te stellen, dan is dat misschien de manier om de leverancier te triggeren of te dwingen om anders aan te besteden.

Organisaties die mee willen denken:

- Baxter
- Brabant Zorg
- Intrakoop
- SCA
- Tergooi

“Voorwaarden geven richting, al bereiken we maar één procent.”

Pilot Circulair Inkopen

Jolein Baidenmann, transitie manager Zorgeloos Afval, leidt namens de projectgroep Circulair/Duurzaam inkopen een discussie over de mogelijkheid van het opzetten van pilotproject.

Focus

De projectgroep is gestart in januari en bestaat op dit moment uit NEFEMED, BrabantZorg, Rijnstate Ziekenhuis, Pianoo, Pharmafilter en Atlantis Handelshuis. De focus ligt op medische zorgmiddelen, disposables en verpakkingen. De reden hiervoor is dat er op andere gebieden al eerste stappen zijn genomen (bijvoorbeeld kantoormeubilair/voeding/servies). Dit keteninnovatietraject is er echt voor bedoeld om nieuwe circulaire stromen te identificeren en/of te ontwikkelen.

Stappenplan

1. Formeren van een groep zorghuizen, producenten, inkopers en inkooporganisaties die willen bijdragen aan het project.
2. Keuze van productgroep waarvoor een circulair inkooptraject haalbaar lijkt.
3. In samenwerking met de groep komen tot:
 - Set van regels voor bepaalde productcategorie om leveranciers uit te dagen om circulair en/of duurzaam producten te leveren.
 - Concrete pilot om een circulair product in te kopen, liefst in samenwerking tussen meerdere ziekenhuizen.

Pilot Circulair Inkopen

“Het is verstandig een aantal succesverhalen uit andere branches te kopiëren.”

“Eerst andere manier van inkopen goed beheersen en daarna overgaan naar complexere producten.”

“Eerst aan de slag met een productgroep die groot is, impact heeft, haalbaar is, een lage faalkans heeft en wat je kan uitdragen.”

“Er mag meer gedacht worden in samenwerking, in plaats van in kijken naar de leverancier moet maar dit en dat en de instelling gaat niets doen.”

Pilot Circulair Inkopen

Worstelingen

Je kunt wel apart producten gaan inzamelen in verschillende bakjes, maar de vraag is dan of je het wel moet gaan scheiden omdat het nog niet eens zeker is dat de afvalinzamelaar dit doet. Wet en regelgeving speelt hier ook een rol in. De kans op opschalen zit er nog niet echt in.

“Met circulariteit moet je breder kijken, naar een totale cyclus in een zorginstelling, in plaats van de focus op één product.”

“Ook mooi om circulariteit intern te laten zien, als je bijvoorbeeld een embleem gebruikt op bedrijfskleding (bestaat voor 80% uit PET-flessen).”

Pilot Circulair Inkopen

Voor het RIVM is circulair inkopen relatief nieuw. Ze zijn verplicht aan te besteden, maar ze zijn ook op zoek naar nieuwe manieren en kijken naar wat er kansrijk is. Denk hierbij bijvoorbeeld aan producten, grote leveranciers, volume producten en dergelijke.

Er is ruimte om bij dit soort projecten met concurrenten aan tafel te zitten, het geeft alleen wel belemmeringen. Zodra er echter een advocaat bij wordt gevraagd is de ruimte helemaal weg.

Als de markt niet vraagt, komen inkopers niet in beweging. Je kunt echter ook het principe van circulaire economie aannemen om je eigen doelen als zorginstelling te bereiken.

“Het blijft lastig met de billen bloot te gaan in een meeting met een concurrent.”

Vervolg

In september wordt een vervolgbijeenkomst gepland waarin opnieuw partijen uit de hele keten zijn vertegenwoordigd, maar waar heel specifiek zal worden gekeken naar de mogelijkheden om een productgroep uit te kiezen voor het opzetten van een pilotproject.

Michel Schuurman (MVO Nederland): “De belemmeringen die jullie ervaren, daar staat mijn mailbox voor open. Ik ga proberen ermee aan de slag te gaan, maar geen garantie voor succes.”

Contact

Vragen? Opmerkingen?

Neem contact op met de transitie manager van het traject Zorgeloos Afval:

Jolein Baidenmann

j.baidenmann@mvonederland.nl

of 06-23 92 04 04

OF

Coördinator pilot Duurzaam inkopen

Ezra Ricker

ericker@rijnstate.nl

of 06-50 46 26 05

Coördinator pilot Circulair labelen

Richard van Batenburg

richard.van.batenburg@icovan.nl

of 06-53 39 90 09

Het Keteninnovatieprogramma Zorgeloos Afval is onderdeel van het programma Nederland Circulair, waarin de maatschappelijke organisaties Circle Economy, Click NL, De Groene Zaak, Het Groene Brein, MVO Nederland met ondersteuning van RVO en het Ministerie van I&M werken aan 7 thema's om circulair ondernemen in het Nederlands bedrijfsleven te versnellen.

